

Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Mehmet Ali ÇAKIR¹, Adile KUZUCU²

Özet

İletişim, kişinin varlığını sürdürebilmesi, toplumun devamlılığını sağlayabilmesi kişinin her anlamda ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için gerekli bir olgudur. Tarihsel süreç içerisinde geliştirilen çeşitli teknolojik araçlarla yüz yüze iletişimin yanı sıra teknolojiyle aracı edilmiş iletişim tarzlarını da geliştirerek kitle iletişiminde adım atılmıştır. Kitle iletişim araçlarının başında gelen cep telefonları da günümüzde çok önemli bir yere sahiptir. Hızla insan hayatının vazgeçilmezleri arasına giren akıllı telefonlar zamanla tıpkı alkol, sigara, uyuşturucu maddeler gibi bırakılamayacak derecede bağımlılık denilebilecek düzeylere gelmeye başlamıştır. Bu bağımlılık özellikle genç neslin vücut işlevlerinde yada ruhsal yapılarında birçok olumsuz etkiye sebep olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı teknoloji bağımlılığının alt basamaklarından biri olan akıllı telefon bağımlılığının üniversite öğrencileri üzerinde çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 Eğitim –Öğretim yılı bahar dönemi Burdur ili MAKÜ Eğitim Fakültesi’nde halen öğrenim görmekte olan lisans 1. sınıf düzeyinde 200 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin analizinde SPSS-22 istatistik paket programı kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığında akademik başarı değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur. Ancak cinsiyet, yaş, bölüm, ailesinin ortalama aylık geliri, ortalama aylık harcaması, kullandığı akıllı telefonun fiyatı, ortalama aylık telefon gideri, boş zaman etkinlikleri değişkenlerine göre anlamlı fark olmadığı saptanmıştır .

Anahtar Kelimeler: İletişim, Kitle iletişim araçları, Akıllı telefon, Bağımlılık

Investigation Of Smart Phone Addiction Of University Students In Terms Of Different Variables

Abstract

Communication is a phenomenon necessary for an individual to maintain his/her existence and maintain the continuity of a society and meet his/her needs in any sense. Mass communication was stepped into as various technologic tools developed within the historical process improved face-to-face communication as well as technology-mediated communication styles. Mobile phones, among the leading mass communication tools, play a very important part nowadays. Having become among the indispensable elements of human life rapidly, smart phones have started to reach levels that can be regarded as addiction over time, which cannot be got rid of easily, just like alcohol, cigarette and narcotic substances. This addiction may cause many negative effects on the body functions or mental structures, especially in the young generation. The aim of this study is to determine whether smart

¹ Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, macakir@mehmetakif.edu.tr

² Uzman, MEB, adile_kuzucu@hotmail.com

phone addiction, among the sub-stages of technology addiction, varies by different variables on university students. The study group of the research consists of 200 students at bachelor's 1st-grade level maintaining their studies in Burdur province MAKU Faculty of Education in the 2016-2017 academic year. SPSS-22 statistical package program was used in the analysis of the data. As a result of the statistical analysis conducted, a significant difference was found in the smart phone addiction of students by the variable of academic achievement. However, it was determined that there was no significant difference by the variables of gender, age, department, average monthly income of the family, average monthly expenditure, the price of the smart phone used, average monthly telephone expenditure, and free-time activities.

Keywords: Communication, Mass media, Smartphone, Addiction.

GİRİŞ

Toplumsal yaşamın devamlılığı, kişilerin her anlamda ihtiyaçlarının karşılanması, kültürün oluşturulması, yaşatılması, sürekliliğinin sağlanması, yaygınlaştırılması ve yeni kuşaklara aktarılması vb. insanoğlunun yaşamını idame ettirebilmesine olanak tanıyan temel niteliği; iletişim kurabilmesi ve iletişim sağlayabileceği ortamlar meydana getirmesidir. Sonuç olarak iletişim her yönüyle insan ve toplum için olmazsa olmaz ve vazgeçilemez bir olgudur. İletişim insanlık tarihiyle başlayan ve devam eden bir süreçtir. İnsanoğlunun bilinen ilk iletişim şekilleri duvarlara resimler çizmek, çeşitli sesler çıkarmak olmuştur. İnsanların toplayıcılık ve mağarada yaşamdan, hayvancılık faaliyetlerine geçiş yapması , tarım ile uğraşmaya başlaması , ürün elde ederek yavaş yavaş yerleşik düzene geçmesi, şehirler ve devletler kurmaya başlaması ile beraber iletişim de gelişmeye ve farklılaşmaya başlamıştır. Önceleri mağara duvarlarına resimler çizerek ve farklı sesler çıkararak derdini anlatmaya çalışan insanoğlu zaman içinde dilinin gelişmesiyle iletişimi de geliştirmeye başlamıştır. Her zaman buna tarih öncesi devirlerde dahil insanın olduğu yerde iletişim yaşamın ve ilişkinin temel koşuludur. İletişim olgusunun en genel ve ilkel işlevi , ötekini tanıma ve kendi varoluşunu gerçekleştirme isteğidir. Burada her şeyden önce insanın fiziksel varoluşunu gerçekleştirme işlevi kast edilmektedir.(Özkök,1985) bu açıdan değerlendirildiğinde iletişim insanın varlık sürdürme biçiminin bir ürünü ve insanın varlığını sürdürme biçimindeki gelişmelere göre değişimlere uğrayan insan temelli bir olgudur. (Oskay,1999) İnsanın varlığını sürdürme eğiliminin devamı olan belirli bir yerden sonra da insan ilişkisi olmasından dolayı diğerleri ile bir ortaklık oluşturma düşüncesi ve isteğidir. Bilgi düşünce ve tutumların aktarılması, bir olay veya durumun bir başkasına iletilmesi insan topluluğunda birlik ve beraber sağlayacağından yalnız insan için değil toplumun varlığını sürdürmesinde etkindir.

İnsanlar uzun yıllar yüz yüze iletişim kanallarını kullanmıştır. Yaşadığımız dönemde de yüz yüze görüşmek yine tercih edilen bir durumdur. Ancak bunun yanında tarihsel süreç içerisinde geliştirilen çeşitli teknolojik araçlarla yüz yüze iletişim yanı sıra teknolojiyle aracı edilmiş iletişim tarzlarını da geliştirerek kitle iletişimine adım atmıştır.(Yaylagül,2006) Kitle iletişim , kitlesel boyutta tüm topluma ilişkin olarak gerçekleşen bir iletişim biçimidir. Bu iletişim tüm toplumu kapsadığından dolayı farklı alanlarda teknolojik gelişmelerle beraber hayatımıza girmiştir. Öncelikle toplumun kitlesel iletişimine katkı sağlayan teknoloji kavramı üzerinde durulmalıdır. Teknoloji

üretim sürecinde yer alan her türlü alet, araç gereç ve makineler ile bunların mal ve hizmet üretiminde istihdam edilmesiyle ilgili bilgiler bütünü olarak ifade edilebilir. Belli bir kullanım değeri üretebilmek için gerekli olan tüm yöntem ve teknikler anlamına gelmektedir.(Demir ve Acar,1997) teknoloji insanın düşünebilmesi, üretebilmesi iradesi ile hareket edebilmesi vb. diğer tüm canlılardan onu ayıran özelliklerini göstermesini ve ayrıca da bu durumlarla beraber doğaya uyum sağlayabilmesine ve hatta egemen olabilmesine olanak tanıyan tüm araç gereç ve üretimlerdir. Teknolojik gelişmeler doğaya egemen olma savaşının da fitilini ateşlemiştir. İnsanlar ve devletler ürettikleri yeni teknoloji ile diğerlerinden bir adım öne geçmiş ve bu durum teknolojinin çok hızlı bir şekilde gelişmesine ortam hazırlamıştır. Bu nedenle ülkelerin yeni teknolojiler bulma, geliştirme, üretme, uygulama ve sosyokültürel boyutları ile birlikte buna uyum sağlama süreçlerini de beraberinde getirmiştir.(Özçağlayan,1998) Hızla gelişen teknoloji ile toplumlar ve insanlar buna hem sosyoekonomik olarak hem de sosyokültürel uyum sağlayabilmek için önemli şekilde düşünce ve görüş olarak değişimler geçirmiştir. Toplumları bu kadar etkileyebilen bir olgu haline gelen teknolojinin tarihsel gelişimi ise şu şekilde olmuştur; tarih öncesi devirlere dayanan ateşin bulunması, tekerleğin icadı ile başlayan süreç yakın tarihe geldiğimizde geleneksel denebilecek araçların icatları; 1865'te ilk radyo, 1895'te taşınabilir boyutlarda kamera, 1907'de renkli fotoğraf, 1923'te ilk televizyon 1937'de fotokopi makinesi, 1947'de ilk elektronik dijital bilgisayar, 1947'de ilk cep telefonu(taşınabilir boyutlarda değil) üretilmiştir. Daha sonra modern teknolojik aletler üretilmeye ve icad edilen teknolojik aletler geliştirilmeye başlandı. İletişim literatüründe yeni iletişim teknolojileri, yeni medyalar, bilişim, enformatik gibi değişik kavramlar gibi değişik kavramlar kullanılmaktadır. Bu sistemlerin ortak özelliği varolan temel iletişim altyapısını kullanarak(telefon, kablo, uydular, bilgisayar ağları) içeriğin kullanıcının istediği zaman ve mekanda almasına fırsat tanınması ve etkileşim sürecini geliştirmesidir.(Geray,1999) günümüzde geleneksel iletişim araçlarından ayrı duran sayısal televizyon, internet, GSM, WAP, CD, VCD, DVD, android sistemler, İOS sistemleri kısaca akıllı telefonlar en yeni ve modern teknolojik gelişmelerdir. Ve kitle iletişimde de bu teknolojilerin inanılmaz bir yeri vardır.

İletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte farklı konumlarda bulunan sistem ve bilgiye anında ulaşabilmek mümkün hale gelmiştir. 21. Yy da insan hayatına giren mobil kavramı iletişim alışkanlıklarında köklü değişikliklere neden olmuştur. Mobil telefonlarla birlikte iletişim alt yapılarının gelişmesi ve yeni nesil kablosuz iletişim teknolojilerinin yaygın kullanılması sonucunda mobil iletişim olanakları da gelişmiş ve yaygınlaşmıştır.(Kayabaş,2013) Graham bell'in 1876 da telefonu icat etmesiyle beraber iletişim devriminin önünün açıldığı söylenebilir. Daha sonraları içinde bulunduğumuz dönemlere geldiğimizde ise GSM sisteminin ticarileşmesiyle beraber cep telefonlarının boyutları küçülmüş, kablosuz ağlara dönüşmüş, her yerde taşınabilecek cep telefonları yaygınlaşmaya başlamıştır. 2000 li yılların başında özellikle Avrupa ve Japonya'nın cep telefonu kullanımında etkin bölgeler olduğunu söylemek yanlış olmaz. Türkiye'de ise 1994'ten itibaren cep telefonu dönemi ışık hızıyla hayatımıza girmiştir. Türk insanının teknolojiye olan yoğun ilgisi ve sevgisi bu girişin hızla yayılması ve büyümesi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Cep telefonlarının bu önemli konuma gelmesinde cep telefonu sistemlerinin teknolojik gelişmelerle beraber ilerlemesi ve yeni nesil akıllı cep telefonların üretilmeye başlanmıştır. Akıllı telefonlar il çıkan cep telefonlarına göre hızlı internet erişimi ile sosyal etkileşimin daha da güçlü ve hızlı bir şekilde yaşanmasına yol açmaktadır. Her geçen saat dünyanın her hangi bir yerinde yaşanan bir olay veya yeni bir gelişme hızlı internet erişimine sahip olan akıllı telefonlar sayesinde anında tüm dünyaya servis edilmektedir. Akıllı telefonları yukarıda bahsedilen tüm faydalı işlevlerinin yanında bir de yoğun kullanım sonucunda ortaya çıkan akıllı telefon bağımlılığı sorunu da göz ardı edilemez boyutlara gelmeye başlamıştır. Bağımlılık, bir madde ya da davranışı kullanmayı bırakamama veya kontrol edememe şeklinde tanımlanabilmektedir (Egger & Rauterberg, 1996 Akt: Günüş ve Kayrı,2010).

Hızla yaygınlaşan ve bir tür toplumsal bağımlılığın nesnesi haline gelen akıllı telefon bağımlılığı günümüze gelindiğinde doruk noktalara ulaşmıştır. Hayatımızın her anında her yerde her an ulaşabildiğimiz bu araçlara olan bağımlılık onları araç olmaktan çıkarıp onların amaç haline almasına neden olmuştur. Gençler için bir kimlik sunumu ,kendini gösterme, dikkat çekme gibi birçok alanda akıllı telefonların markasından, fiyatına, sosyal medyasından, telefon kabına kadar her anlamda kullandıkları ve zamanla bir amaç haline getirdikleri akıllı telefonların bağımlılığa dönüşmesi hiç de imkansız gibi görünmemektedir.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1. Sınıf öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları arasında çeşitli değişkenler açısından anlamlı farklılık var mıdır? Sorusu oluşturmaktadır

Alt Problemler

Bu çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

- 1.Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?
2. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin yaş değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?
3. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin bölüm değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?
4. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin ailesinin ortalama aylık gelir değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?
5. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin ortalama aylık harcama değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?
6. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin kullandıkları akıllı telefonun fiyat değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?
7. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin ortalama aylık telefon gideri değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?

8. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin akademik başarı değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?

9. Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin boş zaman etkinlikleri değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı odak nokta genellikle ailesinden uzakta ve sosyalleşme ihtiyaçlarının üst düzeyde olduğu bir zaman olan üniversite gençliği üzerinde akıllı telefon bağımlılığının çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

Üniversitelerde eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri üzerinde akıllı telefon bağımlılıklarının çeşitli değişkenler açısından anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığının tespit etmenin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu şekilde akıllı telefon bağımlılığı üzerinde etkili olan değişkenlerin saptanıp bu bağımlılığın nasıl önlenileceği üzerine çalışmalar yapılabilmesi açısından önem arz ettiği düşünülmektedir

Sınırlılık

Araştırmanın örneklemini 2016-2017 eğitim- öğretim yılı bahar döneminde Burdur ilinde bulunan Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde halen öğrenim görmekte olan 1. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

İlgili Araştırmalar

Kocaeli'nde 358 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir araştırmada, öğrencilerin gelir seviyeleri ile cep telefonu ücretlerini ödeme biçimleri ve gelir seviyeleri ve telefon giderleri arasında ve cinsiyetleri ile cep telefonu kullanmaya başlama nedenleri arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğu saptanmıştır. Kişilerin cep telefonu kullanmaya başlama dönemleri ile cinsiyet arasında ve cep telefonu tercih nedenleri ve gelir seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Aydın,2004).

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversite'sinde öğrenim gören 310 öğrenciyle yüz yüze görüşmeler yapılarak ortaya konan bir araştırmaya göre genç nesilin hemen hemen % 90 'ına yakınının cep telefonu kullandığı görülmüştür. Cep telefonu kullanmayan öğrenciler bunun nedenini bir kısmı özgürlüklerinin kısıtlamak istemedikleri, bir kısmı maddi imkansızlıklardan alamadıklarını ,bir kısmı gereksiz harcama olarak görmelerinden ve bir kısmının ise sağlığa zarar verdiğini düşünmelerinden dolayı olduğunu açıklamışlardır. Cep telefon kullanım süresine bakıldığında yaklaşık kullananların % 35'inin 3 yıldan fazla bir süredir cep telefonu kullandıkları saptanmıştır(Gülmez, 2005).

Afyon' da yapılan bir araştırmaya bakıldığında üniversite öğrencilerinin cep telefonu satın alırken nelere dikkat ettikleri beş karar verme kriteri şeklinde ölçüm yapılarak belirlenmiştir. Buna göre bu kriterler şunlardır; konuşma ücreti, kapsam alanı, ailenin GSM operatörü aboneliği, hizmet kalitesi ve hat ücretidir. Bu beş kritere göre Turkcell birinci sırada vodafone 2. Sırada en çok tercih edilen operatörlerdir. Avea'nın ise bu kriterlerde tercih edilme sıralaması daha düşüktür ve diğer operatörler arasında

tercihinde bir üstünlüğe sahip olmadığı görülmüştür. Turkcell'in diğer operatörlere göre tercihinde kapsam alanı, hizmet kalitesi ve öğrenci ailelerinin GSM abonelikleri etkili faktörler olmuştur. Vodafone'nin ise konuşma ücreti, hat ücretinin uygunluğu, hat satın alımında elde edilen avantajlar etkili kriterlerdir(Dündar ve Ecer, 2008).

Simay(2009, akt.Bal,2014) yaptığı çalışmada gençlerin cep telefonu kullanımı ve araç seçimine ilişkin , 642 üniversite öğrencisi araştırma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenciler arasında cep telefonu satın alınırken görünüm, stil ve fiyat gibi unsurlar ön plana çıkmaktadır. Cinsiyet açısından ise kızlar görünüme önem verirken erkekler ekonomik oluşuna ve işlevselliğine daha fazla önem vermektedir.

Aksaray Üniversitesinde öğrenim gören 332 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırmaya göre öğrencilerin %44'ünün cep telefonu kullanım bağımlılığının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Özellikle bağımlılığı yüksek olanların cep telefonu bir imaj, toplumsal kabul görmede araç, sosyal yaşamda güven unsuru olarak değerlendirmesine karşın bağımlılık düzeyi düşük olan öğrencilere göre lüks ve toplumsallaşmaya katkısının az olduğunun ve sadece işlevsel bir araç olarak değerlendirmektedir. Yapılan analizler sonucunda bağımlılığı yüksek olan grubun genel olarak 20-22 yaş grubunda yer alan öğrencilerin oluşturduğu görülmüştür(Akın ve Divanoğlu, 2009).

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerden tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 322 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmaya göre kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında kullanılan cep telefonunun küçük, ucuz, hafif olma, fotoğraf çekme özelliğine sahip olma, internete bağlanma ve oyun oynama imkanı sağlama özellikleri bakımından farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin % 84'ü cep telefonlarını kullanımı kolay olduğu tercih ettiğini belirtmiştir(Çemrek ve Filiz,2011).

Dumlupınar Üniversitesi'nde 389 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırmada öğrencilerin cep telefonu kullanımını israf boyutunda ölçmeye çalışılmıştır. Buna göre öğrencilerin israf olarak nitelendirdikleri davranışlarının başında, zorunlu ihtiyaçlarını karşılamayan insanların pahalı cep telefonu almaları gelmiştir. Buna karşın ön ödemeli hat kullanılması öğrenciler için israf içermeyen davranışların başındadır. Ayrıca elde edilen bilgilere göre öğrencilerin en çok SMS VE MP3 özelliklerini kullandıkları belirlenmiştir(Uzgören vd.,2013).

Yöntem

Bu çalışma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim fakültesinde halen öğrenim görmekte olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıklarını belirlemek amacıyla yapılmış nicel bir araştırma özelliği taşımaktadır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde halen öğrenim görmekte olan farklı bölüm ve 1. sınıf lisans öğrencileridir. Araştırmanın çalışma grubunu ülke üniversiteleri içinde olan ve Burdur ilinde yer alan Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinden seçilmesinin nedeni araştırmacının da aynı

üniversitede Yüksek Lisans eğitimini sürdürüyor olması ve katılımcılara daha kolay ulaşabilme imkanının olmasıdır. Yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin kapsam dışı bırakıldığı araştırmada 200 öğrenciyle yüz yüze görüşülerek uygulanan ölçekle bilgiler toplanmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya katılan üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin demografik özellikleri

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kız	142	%71
Erkek	58	%29
Yaş		
17-18	50	%25
19-20	112	%56
21-22	26	%13
23-24	6	%3
25 üstü	6	%3
Bölüm		
PDR	42	%21
Fen bilgisi öğretmenliği	28	%14
Türkçe öğretmenliği	31	%15
Sınıf öğretmenliği	26	%13
Okul öncesi öğretmenliği	42	%21
İngilizce öğretmenliği	31	%16
Ailenin ortalama aylık geliri		
0-1000	28	%14
1001-2000	68	%48
2001-3000	50	%25
3001-4000	26	%13
4001 ve üstü	28	%14
Ortalama aylık harcama		
0-250	22	%11
251-500	87	%44
501-750	53	%27

751-1000	23	%12
1001 ve üstü	13	%8
Kullanılan akıllı telefon fiyatı		
0-250	14	%7
251-500	22	%11
501-750	33	%17
751-1000	50	%25
1001 ve üstü	81	%41
Ortalama aylık telefon gideri		
0-20	49	%25
21-50	133	%67
51-70	10	%5
71-90	1	%0.5
91 ve üstü	7	%3,5
Akademik başarı durumu		
İyi	95	%48
Orta	99	%50
Kötü	6	%2
Boş zaman etkinlikleri		
Alışveriş yapma	9	%5
Cafe vb. yerlere gitme	14	%7
Eğlence merkezine gitme	4	%2
Kütüphanede ders çalışma	17	%9
Arkadaşlarla dışarı çıkma	129	%65
Sinema vb. yerlere gitme	20	%10
Diğer	7	%4
TOPLAM	200	%100

Araştırmaya katılan üniversite 1. Sınıfta öğrenim görmekte olan 200 öğrencinin %71'inin kız, %29'nun erkek, %25'inin 17-18, %56'sının 19-20, %13'ünün 21-22, %3'ünün 23-24 ve %3'ünün 25 yaş ve üstü olduğu, %21'inin PDR, %14'ünün Fen Bilgisi Öğretmenliği, %15'inin Türkçe Öğretmenliği, %13'ünün Sınıf Öğretmenliği, %21'inin

Okul Öncesi Öğretmenliği ve %16 sının İngilizce öğretmenliği bölümlerinde okuduğu, ailesinin aylık gelirinin %14 ünün 0-1000 tl, % 48 inin 1001-2000 tl, %25 inin 2001-3000 tl, %13 ünün 3001-4000 tl ve %14 ünün 4001 tl ve üstü olduğu, ortalama aylık harcamasının %11 inin 0-250 tl,%44 ünün 251-500 tl, %27 sinin 501-750 tl, %12 sinin 751-1000 tl ve % 8 inin 1001 tl ve üstü olduğu, kullandığı akıllı telefonların fiyatının %7 sinin 0-250 tl, %11 inin 251-500 tl, %17 sinin 501-750 tl, %25 inin 751-1000 tl ve % 41 inin 1001 tl ve üstü olduğu, ortalama aylık telefon giderinin % 25 inin 0-20 tl, %67 sinin 21-50 tl, %5 inin 51-70 tl, % 0,5 inin 71-90 tl ve % 3,5 unun 91 tl ve üstü olduğu, akademik başarısının % 48 inin iyi, % 50 sinin orta ve % 2 sinin kötü olduğu, boş zamanlarında % 5 inin alışveriş yaptığı, % 7 sinin cafe vb. yerlere gittiği, %2 sinin eğlence merkezlerine gittiği, %9 unun kütüphanede ders çalıştığı, %65 inin arkadaşlarıyla dışarı çıktığı, %10 unun sinema vb. yerlere gittiği ve % 4 ünün diğer etkinlikleri yaptığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada verileri toplamak için 2 araç kullanılmıştır.

1.Kişisel Bilgi Formu

2.Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu

1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda katılımcılara cinsiyet, yaş, bölüm, öğrencinin ailesinin ortalama aylık geliri, öğrencinin aylık ortalama harcaması, öğrencinin kullanmış olduğu telefonun fiyat aralığı, öğrencinin ortalama aylık telefon gideri, öğrencinin geçirdiği önemli bir hastalık olup olmadığı, öğrencinin başarı durumunu nasıl gördüğü ve son olarak öğrencinin boş zamanlarını nasıl geçirdiğine ilişkin toplam 11 soru sorularak ; araştırmanın ana konusu olan akıllı telefon bağımlılığı üzerine etki eden demografik değişkenler hakkında bilgi alınmıştır.

2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği- Kısa Formu

Üniversite öğrencileri arasında Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçek-Kısa Formu'nun (SAS-SV) Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Üsküdar Üniversitesi'nden akıllı telefon kullanan 360 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Akıllı telefon kullanımı, internet bağımlılığı ölçeği ve SAS-SV özellikleri de dahil olmak üzere sosyo-demografik bilgiler alındı. Ölçeğin on öğeden ve tek faktörlü yapıdan oluştuğu görünmektedir. Yapı geçerliliğinin incelenmesi için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testleri kullanılmıştır. Her maddenin güvenilirliğini kontrol etmek için, Cronbach alfa korelasyon katsayısı bulundu. Düzeltmiş madde / toplam korelasyon katsayıları ve test -tekrar test güvenilirliği de hesaplandı. Ölçeğin Chronbach alfa katsayısı 0.867 idi ve güvenilirliği yüksekti. Test - tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.926'dır. Ölçek ,internet bağımlılığı ölçeğiyle istatistiksel olarak ve pozitif yönde ilişkiliydi. Kendilerini akıllı telefonlara bağımlı olarak değerlendiren katılımcılar, kendilerini bağımlı olmayan olarak değerlendiren katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek puanlar elde ettiler. Ayrıca puanları, akıllı telefon kullanımında geçen süre ve akıllı telefon kontrol davranışı sıklığı ile pozitif yönde ilişkiliydi. Sonuç olarak akıllı Telefon bağımlılığı ölçeği- Kısa Formu(SAS-SV), üniversite öğrencileri arasında akıllı telefon

kullanımını ve bağımlılığını değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir araçtır(Noyan vd.,2015).

Verilerin Analizi

Araştırmanın temel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere yönelik ölçek ile toplanan verilerin gerekli istatistiksel analizleri SPSS 22.0 (Statistical Packet for Social Sciences) programından yararlanılarak yapılmıştır. Araştırmanın alt problemlerini oluşturan cinsiyet, yaş, bölüm, ailenin aylık ortalama geliri, öğrencinin ortalama aylık harcaması, kullanılan akıllı telefonun fiyatı, ortalama aylık telefon gideri, akademik başarı durumu ve boş zaman etkinlikleri değişkenleri açısından anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılacak olan verilerin analizine geçmeden önce alt problemlerde yapılacak analiz yöntemlerini belirlemek amacıyla verilerin normal dağılıp dağılmadıklarını gösteren Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi yapılmıştır. Öğrencilerin ailesinin ortalama aylık geliri değişkeni haricindeki değişkenlerin normal dağılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bundan dolayı öğrencilerin ailesinin ortalama aylık geliri değişkeninde parametrik diğer değişkenlerde nonparametrik test teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular Ve Yorum

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda sunulmuştur.

1.Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre akıllı telefon bağımlılıkları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı mıdır?

Tablo 2: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Mann Whitney U testi sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	z değeri	p
Kız	158	101,86	14463,50	3925,50	-,519	,604
Erkek	42	97,18	5636,50			

p>0.05

Yapılan Kolmogorov- Smirnov testi sonucunda grupların normal dağılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bundan dolayı Mann Whitney U testi yapılmıştır. Tablo 2 incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığında kız öğrencilerin puan ortalaması 101,86 iken erkek öğrencilerin puan ortalamasının 97,18 olduğu görülmektedir. Bu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Mann Whitney U testi ile sınıanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, akıllı telefon bağımlılığının puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılaşma saptanmamıştır.

Tablo 3: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin yaş değişkenine göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Kruskal Wallis H testi sonuçları

Yaş	N	Sıra Ortalaması	X ²	df	p
17-18	50	94,54	,001	2	1,000
19-20	112	94,55			
21 üstü	26	94,21			

P>0,05

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağılım göstermediğinden dolayı Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Tablo 3 incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığında öğrencilerin puan ortalaması 17-18 yaş aralığında 94,54 ,19-29 yaş aralığında 94,55 , 21-22 yaş aralığında 94,21 dir. Bu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile sınıanmıştır. Ancak yapılan istatistiksel analizler sonucunda herhangi bir farklılaşma saptanmamıştır.

Tablo 4: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin bölüm değişkenine göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Kruskal Wallis H testi sonuçları

Bölüm	N	Sıra ortalaması	X ²	df	p
PDR	42	101,51	2,953	5	,707
Fen Bilgisi öğretmenliği	28	99,18			
Türkçe Öğretmenliği	31	109,35			
Sınıf Öğretmenliği	26	99,52			
Okul Öncesi Öğretmenliği	42	88,94			
İngilizce öğretmenliği	31	107,95			

P>0,05

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağılmaktadır ancak varyanslar eşit olmadığından dolayı Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Tablo 4

incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığında öğrencilerin puan ortalaması PDR bölümünde 101,51 , fen bilgisi öğretmenliğinde 99,18 , Türkçe öğretmenliğinde 109,35 , sınıf öğretmenliğinde 99,52 , okul öncesi öğretmenliğinde 88,94 , İngilizce öğretmenliğinde 107,95 olarak bulunmuştur. Bu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile sınanmıştır. Ancak yapılan istatistiksel analizler sonucunda herhangi bir farklılaşma saptanmamıştır.

Tablo 5: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin ailesinin ortalama aylık geliri değişkenine göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Anova testi

Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ortalaması	sd	F	Sig.
Gruplar arası	536,827	134,207	4	1,099	,358
Gruplar içi	23820,593	122,157	195		
Toplam	24357,420		199		

P>0.05

Yapılan İstatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağıldığından ve varyanslar eşit olduğundan Anova yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelirleri arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 6: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin ortalama aylık harcamalarına göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Kruskal Wallis H testi

Ortalama Aylık Harcama	N	Sıra ortalaması	X ²	df	p
0-250	22	83,80			
251-500	87	97,49			
501-750	53	104,91	3,639	4	,457
751-1000	23	112,20			
1001üstü	15	108,97			

P>0,05

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağılmadığından ve varyanslar eşit olmadığından dolayı Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Tablo 6 incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığında öğrencilerin ortalama aylık harcamalarına göre puan ortalaması 0-250 tl arasında 83,80 , 251-500 tl arasında 97,49 , 501-750 tl arasında 104,91 , 751-1000 tl arasında 112,20 ve 1000 tl ve üstünde 108,97 dir. Bu puan

ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskall Wallis H testi ile sınıanmıştır. Ancak yapılan istatistiksel analizler sonucunda herhangi bir farklılaşma saptanmamıştır.

Tablo 7: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin kullandıkları akıllı telefonlarının fiyatlarına göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Kruskall Wallis H testi

Kullanılan Akıllı Telefon Fiyatları	N	Sıra Ortalaması	X ²	df	p
0-250	14	88,29			
251-500	22	86,93			
501-750	33	98,29	2,682	4	,612
751-1000	50	102,34			
1001üstü	81	106,06			

P>0,05

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağılmadığından dolayı Kruskall Wallis H Testi yapılmıştır. Tablo 7 incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığında öğrencilerin kullandıkları akıllı telefon fiyatlarına göre puan ortalaması 0-250 tl arasında 88,29 , 251-500 tl arasında 86,93 , 501-750 tl arasında 98,29 , 751-1000 tl arasında 102,34 ve 1001 tl ve üstünde 106,06 dır. Bu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskall Wallis H testi ile sınıanmıştır. Ancak yapılan istatistiksel analizler sonucunda herhangi bir farklılaşma saptanmamıştır.

Tablo 8: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin ortalama aylık telefon giderine göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Kruskall Wallis H testi

Ortalama Aylık telefon gideri	N	Sıra ortalaması	X ²	df	p
0-20	49	97,53			
21-50	133	99,15	1,955	2	,376
51 ve üstü	18	118,56			

P>0,05

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağılmadığından ve varyanslar eşit olmadığından dolayı Kruskall Wallis H testi yapılmıştır. Tablo 8 incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığında öğrencilerin ortalama aylık telefon giderine göre puan ortalaması 0-20 tl arasında 97,53 , 21-50 tl arasında 99,15 ,51 ve üstünde

harcamalarda 118,56 olarak bulunmuştur. Bu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile sınıanmıştır. Ancak yapılan istatistiksel analizler sonucunda herhangi bir farklılaşma saptanmamıştır.

Tablo 9: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Kruskal Wallis H testi

	Akademik başarı durumu	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	sd	X ²	p
Akıllı Telefon Bağımlılığı	İyi	95	85,13	7849			
	Orta	99	114,96	11066	12,34	2	0,02*
	Kötü	6	105,17	352,50			

*P<0,05

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağılmadığından ve varyanslar eşit olmadığından dolayı Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Tablo 9 incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığında öğrencilerin akademik başarıları iyi olanların puan ortalaması 85,13, orta olanların 114,96 ve kötü olanların 105,17 dir. Bu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskal Wallis H testi ile sınıanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda farklılaşma saptanmıştır. Bu farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu öğrenmek için Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 10: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Mann Whitney U testi

Akademik başarı	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z Değeri	p
İyi	95	82,62	7849	3289	-3,618	,000**
Orta	99	111,78	11066			
İyi	95	50,51	4798,50	238,500	-,669	,504*
Kötü	6	58,75	352,50			
Orta	99	53,19	5265,50	278,500	-,256	,798*
Kötü	6	49,92	299,50			

*p>0,05

**p<0,05

Tablo 10 incelendiğinde yapılan Mann Whitney U testine göre akıllı telefon bağımlılığının akademik başarısı iyi düzeyde olan öğrencilerle orta düzeyde olan öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Ortalamalara bakıldığında orta düzeyde akademik başarıya sahip olan öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre orta düzeyde akademik başarıya sahip öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığının daha yüksek seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine göre akıllı telefon bağımlılığının incelenmesi Kruskall Wallis H testi

Boş zaman etkinlikleri	N	Sıra ortalaması	X ²	df	p
Alışveriş yapma	9	118,06			
Cafe vb.yerlere gitme	14	111,50			
Eğlence merkezlerine gitme	4	116,88			
Kütüphanede ders çalışma	17	78,94	9,599	6	,143
Arkadaşlarla dışarı çıkma	129	104,89			
Sinema vb. yerlere gitme	20	72,05			
Diğer	7	99,36			

P>0,05

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda gruplar normal dağılmadığından dolayı Kruskall Wallis H testi yapılmıştır. Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin boş zaman etkinliklerine göre puan ortalamaları alışveriş yapma 118,6 ,cafe vb. yerlere gitme 111,50 , eğlence merkezlerine gitme 116,88 , Kütüphanede ders çalışma 78,94 , arkadaşlarla dışarı çıkma 104,89 , sinema vb. yerlere gitme 72,05 ve diğer boş zaman etkinlikler 99,36 dır. Bu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Kruskall Wallis H testi ile sınıanmıştır. Ancak yapılan istatistiksel analizler sonucunda herhangi bir farklılaşma saptanmamıştır.

Sonuç Ve Öneriler

Akıllı telefon bağımlılığının eğitim fakültesi 1. sınıf üniversite öğrencilerinde çeşitli değişkenler açısından farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili araştırmacının amacı doğrultusunda oluşturulan alt problemler istatistiksel analizler aracılığı ile sorgulanmış ve elde edilen bulgular sırasıyla yorumlanmıştır. Akıllı telefon bağımlılığında üniversite 1. Sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkeni etkili olmamaktadır. Bu sonuca ulaşılmasında günümüzde üniversitede öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişi sayısı bakımından düşünüldüğünde cinsiyetler arasında ciddi ve anlamlı bir fark göstermemesinde genel olarak yaşam standartları arasında büyük farklılıklar olmamasının etkili olduğu söylenebilir. Sonuç olarak üniversitede öğrenim gören öğrenciler kız erkek demeden hemen hemen eşit şekilde akıllı telefon kullanmaktadır ve bunda da bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bir diğer değişkeni olan yaşın da akıllı telefon bağımlılığı üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ulaşılmasında 1. Sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğunun aynı yaş grubunda olması etkili olmuş olmuştur. 1. Sınıfta olup da farklı yaş gruplarında bulunan öğrencilerin de akıllı telefona olan bağımlılığının hemen hemen aynı seviyede olduğu anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Akıllı telefon bağımlılığı üzerinde öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık geliri de etkili değildir. Bu açıdan bakıldığında ailelerin sosyo ekonomik düzeyleri öğrencilerin akıllı telefon kullanımını etkilememektedir. Aynı şekilde öğrencilerin ortalama aylık harcamalarının ve aylık ortalama akıllı telefon giderinin de akıllı telefon bağımlılığı üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin %41 inin kullandıkları telefonların fiyatları 1000 tl üstünde çıkmıştır. Ancak yine bunun da akıllı telefon bağımlılığı üstünde bir etkisine rastlanmamıştır.

Akıllı telefonlar fiyat açısından düşük fiyat da olsa yüksek fiyat da olsa kullanımını etkilememektedir. Öğrencilerin yaptıkları farklı boş zaman etkinlikleri, yaptıkları aktiviteler de akıllı telefon bağımlılığını etkilememektedir. Yapılan etkinlikler arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Alan yazına bakıldığında da söz konusu bağımsız değişkenlere yönelik herhangi bir çalışmanın yapılmamış olduğu görülmektedir. Bu durum da, akıllı telefon bağımlılığı ile bu değişkenler arasındaki ilişkiye bakacak gelecek çalışmaların önemini artırmaktadır. Ancak akademik başarı düzeyi akıllı telefon bağımlılığı üstünde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Orta düzeyde akademik başarıya sahip öğrencilerde iyi düzeyde akademik başarıya sahip öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek seviyede çıkmıştır. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin derslerine çalışmaları gereken zamanın büyük çoğunluğunu akıllı telefon kullanımına vermeleri dersleriyle ilgili planlarını akıllı telefonun yüksek düzeyde kullanımından dolayı erteledikleri yada yapamadıkları sonucuna ulaşılabilir.

Üniversitelerde akıllı telefon bağımlılığının akademik başarı düzeyi üzerindeki olumsuz etkisi hakkında bilgilendirmeler yapılması, bunun akademik olarak gelecek yaşantılarını nasıl etkilediği hakkında çeşitli seminerler verilmesi ve zaman yönetimi konusunda bilinçlendirilmesine yönelik adımların her düzeyde atılmasına gereksinim vardır (Bulduklu ve Özer,2016). Özellikle sınav döneminde öğrencilerin telefonlarının

bildirim seslerini kapatmaları yada telefonlarını uçak moduna almaları ders çalışma sırasında dikkatlerinin dağılmamasında etkili bir çözüm olabilir.

Bunun haricinde yine akıllı telefonla ilgilenme süresinin azaltmak için kullanılacak çeşitli uygulamalarda kullanılabilir. Örnek olarak ;Break Free adlı uygulama, vakti en çok neyin aldığını ve telefonun ne sıklıkla kontrol edildiğini kaydetmektedir. Bu uygulama üzerinden 'telefona ara vermeye çalıştıklarına' dair otomatik SMS cevabı atabilmektedir, özellikle ders çalışma ,ödev yapma veya sınav dönemlerinde bu uygulama akıllı telefonda geçirilen zamanı sınırlama koyabilir. Yine AppBlock – Stay Focused uygulaması ile dikkati dağıtan uygulamalar geçici süre için devre dışı bırakılabilir. Geçici bir süreliğine de olsa vaktin çoğunluğunun geçirildiği sosyal medya hesaplarının dondurulması da bağımlılığı azaltabilecek bir çözüm önerisi olarak sunulabilir. Bu sayılan önerilerin sorunun üstesinden gelinmesinde faydalı olabileceği düşünülmektedir. Türkiye'de gittikçe yaygınlaşan akıllı telefon bağımlılığı hakkında kapsamlı bir araştırma yapılması da birçok bakımdan yerinde olacaktır.

Kaynakça

- Akın, E. ve Divanoğlu, S.(2009). Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Kullanımına Yansımalarına Yönelik Aksaray Üniversite'sinde Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17
- Aydın, K. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Kullanımı ve GSM Operatörü Tercihleri Üzerine Bir Çalışma, *SDÜ İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1)
- Bal, E. ,(2014) *Teknoloji, Gençlik ve Mobil Yaşam, Gündelik Yaşamda Cep Telefonu Kullanım Alışkanlıkları*(1. Baskı). Konya: Literatürk Yayınları
- Bulduklı, Y.,Özer,N.(2016). Gençlerin Akıllı Telefon Kullanım Motivasyonları, *İnsan ve toplum Bilimleri Arşatırma Dergisi*, Cilt 5
- Çemrek ,F. ve Filiz, Z., (2011). Tüketicilerin Ürün Tercihi : Cep Telefonu Tercihi Örneği, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13)
- Demir ,Ö. ve Acar, M., (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*(2. Basım). Ankara: Vadi Yayınları
- Dündar, S. ve Ecer, F., (2008). Öğrencilerin GSM Operatörü Tercihinin Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemiyle Belirlenmesi, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi* , 15(1)
- Egger, O. & Rauterberg, M. (1996). *Internet Behaviour and Addiction. Unpublished master's thesis*, Work & Organisational Psychology Unit (IfAP) , Swiss Federal Institute of Technology (ETH), Zurich
- Geray, H., (1999). *1980 Sonrası Yeni Teknolojiler ve İkitelli Medyası(Derleyen: Korkmaz Alemdar), Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar*, İstanbul : Afa Yayınları,108-121
- Gezgin,D. ,Şahin,L. , Yıldırım,S.(2017). Sosyal ağ kullanıcılarının nomofobi düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi *Eğitim Teknolojisi*, Cilt 7,Sayı 1
- Gülmez, M., (2005).Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Satın Alma ve Kullanımını Etkileyen Faktörler: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitelerinde Bir Uygulama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 24
- Günüç, S. ve Kayri, M., (2010). Türkiye'de İnternet Bağımlılık Profili ve İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi: geçerlik-güvenirlik çalışması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,39
- Kayabaş, B., (2013). *Mobil Yaşam(Editör: T. Volkan Yüzer ve Mehmet Emin Mutlu) , Yeni İletişim Teknolojileri* , Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları
- Oskay ,Ü., (1999). *İletişimin ABC 'si* (2. Basım,)İstanbul: Der Yayınları
- Özçağlayan, M.,(1998). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim*, İstanbul : Alfa Yayınları
- Özkök, E., (1985). *İletişim Kuramları Açısından Kitlelerin Çözülüşü*, Ankara: Tan yayınları
- Simay, Atilla E. (2009) *Mobile Phone Usage and Device Selection of University Students*, Symposium for Young Researchears, 20-22

Törenli, N.,(2005). Bilişim Teknolojileri Temelinde Haber Medyasının Yeniden Biçimlenişi: Yeni Medya , Yeni İletişim Ortamı, Ankara: *Bilim ve sanat Yayınları*

Uzgören, E., vd. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Talebinde İsrafa Yönelik Davranışlarının Analizi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 18(1)

Yaylagül ,L., (2006). *Kitle İletişim Kuramları*(2.Baskı). Ankara: Dipnot Yayınları